

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ จัดได้ว่า เป็นหนึ่งในรายการข่าวทางโทรทัศน์ในปัจจุบันดังที่ พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2498 (มาตรา 5) กำหนดไว้ตามคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 17 ตามความในข้อ 3 ว่า (อ้างถึงใน ดวงทิพย์ วรพันธ์ : 2531) "...รายการข่าว หมายถึง ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬาและการวิเคราะห์ข่าว ซึ่งอาจออกอากาศในรูปภาพยนตร์ ภาพ การอ่านข่าว หรือการอ่านข่าวประกอบภาพยนตร์หรือภาพ"

ดังนั้น ข่าวต่างประเทศจึงเป็นรายการข่าวประเภทหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับข่าวอื่นทั่ว ๆ ไป คือ มีลักษณะของเหตุการณ์ที่มีคุณสมบัติ หรือคุณค่าพอจะเป็นข่าวได้ จะแตกต่างกันกับข่าวอื่น ๆ ก็คงจะเป็นขั้นตอนการผลิตที่ส่วนใหญ่มักจะเกิดจากการผลิตของผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ ที่เป็นผู้จำหน่ายข่าวต่างประเทศให้กับสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย นอกจากนี้ ยังอาจรวมไปถึงเนื้อหาในข่าวต่างประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้สำคัญที่แสดงให้เห็นความแตกต่างจากข่าวประเภทอื่น ๆ ได้ค่อนข้างชัดเจน นั่นก็คือ เนื้อหามักเป็นเรื่องเหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในมุมต่าง ๆ ของโลก แต่ก็มีข้อพึงสังเกตอยู่ว่า การรายงานข่าวส่วนใหญ่นั้น จะมีลักษณะเอนเอียงไปตามสัญชาติของเจ้าของข่าวหรือสำนักข่าวนั้นเอง แต่ไม่ได้หมายความว่า ข่าวที่เสนอออกมาจากสำนักข่าวทั้งหมด จะไม่เป็นกลางเลยทีเดียว ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งที่พบเห็นได้ก็คือ เนื้อหาในข่าวต่างประเทศมักจะเป็นเรื่องไกลตัวจากวิถีชีวิตของคนไทย แต่บางครั้งก็มีเหตุการณ์สำคัญในเนื้อหาของข่าวที่มีผลกระทบโดยตรงต่อคนไทย ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่ไม่น่าแปลกใจเลยในยุคของการไหลของข่าวสาร ในปัจจุบันว่า ทำไมผู้ชมจึงให้ความสนใจต่อข่าวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ สิ่งหนึ่งที่ไม่ต้องถึงกับคาดเดาก็พอจะมองเห็นได้ ก็คือ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความต้องการอยากรู้อยากเห็นอยู่ในตัวบ้าง ไม่มากก็น้อย และข่าวต่างประเทศเองก็มีเนื้อหาที่แฝงไว้ซึ่งสิ่งที่ผู้ชมอาจจะไม่เคยรับรู้มาก่อนหรือรู้มาก่อนแล้วแต่ต้องการติดตามความต่อเนื่องของเหตุการณ์

ในช่วงนั้น อยู่พร้อม สำหรับประเด็นของการเรียงลำดับข่าวนั้นก็มีความแตกต่างอยู่บ้าง ก็คือ ข่าวต่างประเทศมักถูกวางตำแหน่งในการออกอากาศไว้ตอนท้ายของรายการข่าว ด้วยแนวคิดที่ว่า ข่าวในประเทศส่วนใหญ่ต้องสำคัญและน่าสนใจกว่าข่าวต่างประเทศ นอกเสียจากว่า ข่าวต่างประเทศบางข่าวที่มีเหตุการณ์สำคัญและน่าสนใจจริง ๆ จึงจะได้รับการคัดเลือก หรือจัดวางตำแหน่งอยู่ในตอนต้นของรายการข่าว

ความเป็นมาของข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ในประเทศไทย

ในระยะแรกที่เริ่มมีกิจการโทรทัศน์ในประเทศไทยนั้น รายการข่าวต่างประเทศยังไม่ได้เป็นข่าวต่างประเทศ ในรูปของข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม แต่เป็นภาพยนตร์ข่าวที่ส่งมาจากแหล่งข่าวต่างประเทศ (สำนักข่าว) ในปี พ.ศ. 2504-2513 ข่าวโทรทัศน์ยังมีข่าวภาค 20.00 น. ภาคเดียว ข่าวต่างประเทศในช่วงนั้น สถานีโทรทัศน์จะซื้อมาจากสำนักข่าว 3 แห่ง คือ CBS, UPI (UPITN) ของสหรัฐ และ ETS ของเยอรมนีตะวันตก (ดวงทิพย์ วรพันธ์, 2531) ด้วยกรรมวิธีการผลิตที่ค่อนข้างกินเวลามาก กล่าวคือ ทางสำนักข่าวจะส่งผู้สื่อข่าวไปประจำยังประเทศต่าง ๆ เมื่อผู้สื่อข่าวและช่างกล้อง ถ่ายทำข่าวเป็นฟิล์มภาพยนตร์แล้วจึงส่งกลับไปยังสำนักงานของตน เพื่อทำการล้างฟิล์มและตัดต่อฟิล์ม คาบบรรยายหรือเสียงประกอบข่าวลงในฟิล์ม และพิมพ์เนื้อหาของข่าวเป็นตัวอักษรแนบกับม้วนฟิล์ม เสร็จแล้วจึงทำสำเนา (copy) ฟิล์มนั้นส่งไปยังสถานีโทรทัศน์ทั่วโลกที่เป็นลูกค้า รวมทั้งประเทศไทยด้วยโดยทางเครื่องบิน เมื่อภาพยนตร์ข่าวส่งมายังประเทศไทยก็ต้องมีกรรมวิธีในด้านศุลกากร เพื่อนำข่าวมาตรวจแล้วแปลเนื้อหาของข่าวเพื่อให้โฆษกอ่าน กรรมวิธีตั้งแต่ต้นจนถึงออกอากาศในภาคข่าวใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 5 วัน (การบริหารงานวิทยุโทรทัศน์ หน่วยที่ 8-15, 2530 : 855-856) แต่ก็ได้รับความสนใจจากประชาชนมาก เนื่องจากก่อนหน้านี้จะหาชมได้เฉพาะ ในโรงภาพยนตร์ฉายประกอบเรื่องเท่านั้น ประกอบกับข่าวต่างประเทศบางประเภทก็ได้ถูกกำหนดให้เป็นข่าวต้องห้ามในขณะนั้น เช่น ข่าวการเดินทางขบวนประท้วงของโลกเสรีและข่าวจากประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (ครบรอบ 10 ปี องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, 2530 : 39)

ต่อมาในราว พ.ศ. 2519 สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ก็ได้เริ่มนำเอาข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมเข้ามาโดยรับมาจากฮ่องกง สำนักข่าวต่างประเทศจะยิงดาวเทียมลงที่ฮ่องกงแล้วทางสถานีก็จะไปรับมาทางเครื่องบิน ซึ่งข่าวจะมา

เร็วกว่าทางเครื่อง โทรพิมพ์มาก เพราะข่าวโทรพิมพ์นั้นกว่าจะได้ข่าวก็ใช้เวลาเกือบ 2 วัน แต่ข่าวผ่านดาวเทียมจะรวดเร็วกว่า คือ จะได้ข่าววันต่อวัน (OTA MAGAZINE, 2532 : 123) จึงนับได้ว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เป็นผู้นำเอาข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมมาออกอากาศในประเทศไทยเป็นสถานีแรก

นับแต่นั้นมา ข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมก็ได้กระจายไปยังสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ซึ่งข่าวต่างประเทศในทุกวันนี้ก็ได้มีพัฒนาการขึ้นจากเดิม ขั้นตอนกรรมวิธีในการผลิตและรับข่าว รวดเร็วกว่าในระยะแรกมาก กล่าวคือ เมื่อผู้สื่อข่าวถ่ายภาพเป็นเทปโทรทัศน์ (วีดิทัศน์) แล้วก็ส่งภาพและเสียงผ่านดาวเทียมไปยังสำนักงานใหญ่ของตน เมื่อตัดต่อและบรรยายลงในเทปโทรทัศน์แล้วก็ส่งผ่านดาวเทียมกระจายไปยังลูกค้าทั่วโลก รวมทั้งสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทยด้วย ขั้นตอนเหล่านี้ใช้เวลาในวันเดียวก็สามารถแจกจ่ายไปให้ลูกค้าได้ โดยอาศัยการสื่อสารผ่านดาวเทียมเป็นหลัก (การบริหารงานวิทยุโทรทัศน์ หน่วยที่ 8-15, 2530 : 855-856)

จากช่วง พ.ศ.2504-2513 ที่มีข่าวเพียงภาคเดียวคือ ภาค 20.00 น. ต่อมาได้มีการขยายเวลาภาคข่าวโดยเพิ่มการออกอากาศในช่วง 18.00 น. ซึ่งกำหนดให้เป็นข่าวรอบโลกใช้เวลาในการออกอากาศ 15 นาที เป็นการเสนอข่าวต่างประเทศอย่างจริงจังมากขึ้น รวมทั้งได้มีการเพิ่มรายการ "สรุปข่าวในรอบสัปดาห์" ในภาคเช้าของวันเสาร์-อาทิตย์ขึ้นด้วย ต่อมาในปี พ.ศ.2523 ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เริ่มออกอากาศข่าวภาคเช้าใช้ชื่อรายการว่า "ข่าวรับอรุณ" ออกอากาศเวลา 6.00-7.00 น. วันจันทร์-ศุกร์ เน้นหนักการออกอากาศข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม ซึ่งรับจากสำนักข่าว VISNEWS ใน LONDON ในช่วงเวลา 04.30 น. มาออกอากาศ ในปี พ.ศ.2526 สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 และช่อง 9 (ข่าวร่วม อ.ส.ม.ท.) ได้เสนอรายการข่าวภาคดึกขึ้นใช้ชื่อว่า "ข่าวทันโลก" ออกอากาศเวลา 23.00-23.15 น. มีการเสนอข่าวต่างประเทศในช่วงนี้ด้วย

พ.ศ.2528 ข่าวร่วม อ.ส.ม.ท. ได้เพิ่มการเสนอข่าวเทเลเท็กซ์ ในช่วงเช้า ช่วงบ่าย และช่วงเย็น (16.00 น.) มีเนื้อหาของข่าวต่างประเทศที่รับมาทางเทเลเท็กซ์ นำมาออกอากาศในรูปของตัวหนังสือ ซึ่งมักจะมีหัวข้อข่าวและเนื้อหาข่าวสั้น ๆ พร้อมกับบอกที่มาของแหล่งข่าวด้วย การเสนอข่าวต่างประเทศด้วยวิธีนี้ จึงเหมาะสำหรับผู้ชมที่มีเวลาว่างพอจะนั่งติดตามข่าว โดยการ

อ่าน เสมือน "อ่านหนังสือพิมพ์จากจอโทรทัศน์" (ผู้เขียน) นอกจากนี้ในช่วง พ.ศ. 2528 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ยังได้ทำการขยายเครือข่ายไปยัง ส่วนภูมิภาคได้กว้างขวางขึ้น และทางคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ได้อนุมัติให้ขยายเวลาการออกอากาศข่าวมาถึงช่วง 19.30 น. ตั้งแต่วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2528 จึงเป็นผลให้ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 เพิ่มเวลาการออกอากาศข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมไปยังภูมิภาคด้วย

เดือนเมษายน พ.ศ. 2529 สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ทำการซื้อข่าวต่างประเทศนอกเหนือจากสำนักข่าววีสนิวส์ (VISNEWS) ของสหรัฐอเมริกา และยูพีทีไอเอ็น (UPITN) ของอังกฤษ ที่ทุกสถานีร่วมกันซื้อข่าวอยู่แล้ว คือ ช่อง 3 ได้หันมาซื้อข่าวจากสถานีโทรทัศน์ CNN (Cable News Network) ของสหรัฐอเมริกา, ATV และ HKTVB ของฮ่องกง SCB ของสิงคโปร์ และ VISNEWS ของอังกฤษ ในขณะที่ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ขยายเวลาการออกอากาศรายการข่าวเป็น 2 ชั่วโมง และได้นำเอาข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมไปออกอากาศในช่วง 19.30-20.00 น. ซึ่งขณะนั้น สถานีโทรทัศน์ ช่องอื่น ๆ นำข่าวต่างประเทศออกอากาศในเวลา 20.30 น.

เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. เปลี่ยนเวลาการออกอากาศข่าวต่างประเทศจากเดิมเวลา 19.30 น. มาเสนอในช่วง 20.00 น. แทน ส่วนสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ก็ได้เพิ่มรายการข่าวที่มีสาระมากขึ้น ซึ่งรวมทั้งรายการข่าวต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ ช่อง 7 ยังได้ทำการผลิตข่าวเจาะพิเศษ (Scoop) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของข่าวต่างประเทศ ที่จะชี้ให้เห็นถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษด้วย (ดวงทิพย์ วรพันธุ์, 2531)

ในปัจจุบันระบบการสื่อสารมวลชน เป็นระบบที่มีความสำคัญต่อสังคมค่อนข้างมาก เนื่องจากสื่อมวลชนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนในสังคม ในแง่ที่เป็นหูเป็นตาของประชาชนในการรับทราบข่าวสารต่าง ๆ ที่นับว่าจะมีความสำคัญมากขึ้นในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป โทรทัศน์เป็นสื่อหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับประชาชนทั่วไปมาก เพราะเป็นสื่อมวลชนที่ได้เปรียบที่ให้ทั้งภาพและเสียง และเข้าถึงผู้รับได้ถึงตัวทีเดียว จึงพบว่า โทรทัศน์แต่ละสถานีพยายามสรรหารายการ

ต่าง ๆ มาเสนอเพื่อให้เกิดความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบ และเนื้อหาของรายการ

อย่างไรก็ดี หนึ่งในรายการโทรทัศน์ที่มีผู้ชมให้ความสนใจมากขึ้นในปัจจุบันก็คือ รายการข่าวโทรทัศน์ที่มีบทบาทต่อการรับทราบความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคมที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัวออกไป เนื่องจากรายการข่าวโทรทัศน์มีการพัฒนาขึ้นมาก จนทำให้เป็นที่สนใจของผู้ชมมากขึ้นไปด้วย แต่ถึงกระนั้นก็ไม่ได้มีการพัฒนาในเนื้อหาอย่างเท่าเทียมกันเท่าใดนัก ข่าวที่ได้รับการพัฒนาทางด้านรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหา มักเป็นข่าวในประเทศ เพราะจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการผลิตข่าวโทรทัศน์หลาย ๆ สถานีได้ให้ความเห็นว่าข่าวในประเทศเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว มักจะอยู่ในความสนใจของผู้ชมมากกว่า ด้วยเหตุนี้ จึงอาจจะเป็นผลให้ข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมีเนื้อหาเหมือนกันในหลาย ๆ สถานี เพราะรับข่าวมาจากสำนักข่าวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ โอกาสที่จะส่งต่อข่าวที่รับมาจากสำนักข่าวเดียวกันให้หลากหลายออกไปมีน้อย แม้ว่าจะมีสถานีโทรทัศน์บางสถานี เช่น สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 พยายามจะรับข่าวจากสำนักข่าวอื่น ๆ (สถานีโทรทัศน์ CNN ของสหรัฐอเมริกา) ที่แตกต่างออกไป แต่ก็พบว่า มีเนื้อหาของข่าวต่างประเทศที่นำออกอากาศในช่วงที่ยาวนานจนไม่อาจแน่ใจได้ว่าข่าวต่างประเทศที่รับมาจากจำนวนมาก และเสนอออกมาเป็นจำนวนมากด้วยเช่นนั้น จะ เป็นความต้องการให้ผู้ชมมีความรอบรู้ในข่าวสารความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางขึ้น แต่เพียงอย่างเดียวหรือไม่ ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ก็พบว่า มีปริมาณเนื้อหาอยู่ในระดับที่เท่า ๆ กัน และมีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกันด้วย โดยมีนักวิชาการได้ให้ความเห็นไว้ว่า การที่ข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากรับข่าวมาจากสำนักข่าวต่างประเทศแหล่งเดียวกันนั่นเอง โดยสาเหตุและความจำเป็นที่ยังต้องซื้อข่าวต่างประเทศจากสำนักข่าวต่างประเทศนั้น ก็เนื่องมาจากเป็นเหตุผลทางด้านปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรและผลิตผลในประเทศ ซึ่งหมายถึงว่า ทรัพยากรทางรูปการ (Hardware) และพลังงานภายในประเทศนั้นยังขาดแคลนอยู่ ประกอบกับผลิตผลทางนามการ (Software) ก็ยังมีคุณภาพไม่ดีพอ เพราะยังขาดการศึกษาอบรมที่ดีพอ และขาดการจัดระเบียบที่ดีในวิชาชีพ (สมควร กวียะ , ม.บ.ป.) ส่วนทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตข่าวต่างประเทศเองก็ให้ความเห็นว่า ที่จำเป็นต้องรับข่าวสารจากสำนักข่าวเดียวกันนั้น เนื่องจากว่ายังไม่สามารถจะส่งนักข่าวของสถานีออกไปผลิตข่าวต่าง

ประเทศเอง ได้หมด เพราะว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าซื้อข้าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ (นิรมล เมธีสุกุล, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2533)

ทางฝ่ายผู้ผลิตอ้างเหตุผลเหล่านี้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นความจำเป็นที่ต้องเสนอข่าวซ้ำกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อกระบวนการคัดเลือกและจัดลำดับข่าวด้วย โดยอาจสรุปได้ว่า "โครงสร้างการนำเสนอข่าวโทรทัศน์นั้นมีลักษณะที่ค่อนข้างแน่นอนตายตัวมาก และค่อนข้างจะเป็นสากลเหมือนเกือบจะทั่วโลก... ลักษณะของข่าวตอนแรก ตอนกลาง และตอนท้าย จะต้องเป็นข่าวประเภทไหนจะถูกกำหนดเอาไว้อย่างแน่นอน แต่ละข่าวมีความหมายเฉพาะตัว (Connotative meaning) และช่วงระยะเวลาสั้นยาวของข่าวจะถูกตั้งโปรแกรมเอาไว้แน่นอน (หากไม่มีตัวแปรเรื่องบริบททางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง) โครงสร้างของรูปแบบการนำเสนอข่าวจะเปิดฉากกระตุ้นความสนใจ ด้วยการบอกหัวข้อข่าว จากนั้นก็จะเรียงลำดับข่าว โดยยึดหลักว่า จะต้องรักษา ระดับความสนใจของผู้รับ ด้วยการใช้นิวส์ที่มีลักษณะหลากหลายสลับกันไป..." (กาญจนา แก้วเทพ, 2531 : 2) ด้วยข้อสรุปเช่นนี้ ทำให้เกิดข้อสงสัยอยู่ว่า ในปัจจุบันนี้การผลิตข่าวต่างประเทศเพื่อออกอากาศทางโทรทัศน์นั้น ยึดหลักการที่ว่า จะรักษาระดับความสนใจของผู้รับจริงหรือไม่ เพราะมีการบ่งชี้หลายอย่าง ที่แสดงให้เห็นว่าจะไม่เป็นดังข้อสรุปดังกล่าว นั่นคือ

จากการที่ได้สัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ ของสถานีโทรทัศน์ 2 สถานี คือ ช่อง 5 และช่อง 7 ได้ข้อสรุปว่า แม้ว่าช่อง 5 จะพยายามเพิ่มข่าวส่วนที่เป็นข่าวต่างประเทศที่มากขึ้นกว่าเดิม แต่ในกระบวนการคัดเลือกก็ดูเหมือนว่าจะไม่ได้ยึดหลักในการรักษาระดับความสนใจของผู้รับอย่างเต็มที่ เป็นแต่เพียงการสันนิษฐานเอาตามดุลพินิจของบรรณาธิการว่า เป็นข่าวที่มีเนื้อหาตามความต้องการของผู้ชมหรือไม่เท่านั้น ส่วนช่อง 7 นั้นก็ยึดหลักของเหตุการณ์หรือสถานการณ์เป็นสำคัญ ซึ่งก็ไม่อาจเชื่อแน่ได้ว่า ข่าวที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์เหล่านั้นจะเป็นที่สนใจของผู้ชมอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ในความคิดของนักวิชาการเองก็ยังสนับสนุนให้มีการคัดเลือกข่าวต่างประเทศที่ใกล้ตัว มีความสำคัญต่อชุมชนของโลก และผู้ดูควรจะรู้ (ดวงทิพย์ วรพันธ์, 2515 : 58) ซึ่งเท่ากับสนับสนุนให้บรรณาธิการข่าวต่างประเทศมีแนวคิดในการดำเนินงานคัดเลือกข่าวต่างประเทศ โดยใช้การสันนิษฐานจากดุลพินิจของบรรณาธิการข่าวต่างประเทศเอง

แม้ว่า โดยทั่วไปแล้วการผลิตรายการข่าวโทรทัศน์เพื่อผู้ชมเฉพาะกลุ่มเป็นไปได้ยาก สถานีโทรทัศน์จึงต้องผลิตรายการข่าวโดยไม่เจาะจงกลุ่มผู้ดู (ดวงทิพย์ วรพันธุ์, 2515 : 48) แต่สภาพการณ์ที่ขาดการวิเคราะห์ หรือเอาใจใส่ถึงระดับความสนใจของผู้รับอย่างจริงจัง เช่นนี้ ไม่สามารถจะทำให้ทราบได้ว่า ในสภาพของความเป็นจริงแล้ว การรับชมข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์เป็นไปได้ในลักษณะใด กลุ่มคนกลุ่มใดเป็นผู้ชมที่แท้จริง ผู้ที่รับชมมีความพึงพอใจ รวมทั้งการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของคนได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม เพราะตามหลักทฤษฎีการสื่อสารมวลชนแล้ว ในด้านหนึ่งของการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ผู้รับมักจะรับข่าวสารจากสื่อมวลชนมากกว่าที่จะแสวงหาด้วยตนเอง และเมื่อรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้นมาแล้ว ก็ต้องพิจารณาต่อไปอีกว่าสื่อมวลชนนั้นให้ข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับหรือไม่ (ชาร์คิน เชิดชัย, 2527 : 106)

จากการศึกษา พบว่า แม้ว่าผู้รับข่าวสารจะเป็นส่วนประกอบสำคัญของกระบวนการสื่อสารมวลชน แต่ปรากฏว่า ในการวิจัยระยะแรก ๆ มักมีได้คำนึงถึงบทบาทของผู้รับข่าวสารมากนัก มักจะถือว่าผู้รับข่าวสารเป็น "วัตถุหรือบุคคล" จึงได้มีการจัดแบ่งผู้รับข่าวสารออกเป็นประเภท และกำหนดจำนวนผู้รับข่าวสารที่จะได้รับข่าวสารต่าง ๆ กัน แต่ต่อมาในการวิจัยเกี่ยวกับผู้รับข่าวสารได้ข้อมูลที่ยืนยันได้ว่า "ผู้รับข่าวสาร" นั้นมิใช่จะเปิดรับหรือมีทางที่จะเปิดรับ หรือสนใจในข่าวสารทุกคนเสมอไป ยิ่งไปกว่านั้นผู้รับข่าวสารแต่ละคนยังมีการเลือกรับรู้จดจำ และตอบสนองต่อข่าวสารแตกต่างกันไป การตอบสนองต่อข่าวสารนี้เองที่เป็นเหตุให้ต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาของข่าวสารให้สอดคล้องกับผู้รับข่าวสารก่อนที่จะส่งข่าวสารนั้นออกไปด้วย (ชาร์คิน เชิดชัย, 2527 : 156) ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการของผู้รับที่เป็นผู้ชมข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์อย่างจริงจัง เพื่อให้ทราบความต้องการหรือระดับความสนใจที่แท้จริงของผู้รับชมดังกล่าวไปแล้ว

หากจะพิจารณา การเสนอข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ในแง่มุมมองของเศรษฐศาสตร์แล้ว การใช้สื่อมวลชนในทางนิเทศศาสตร์ก็เปรียบได้กับการจัดการกับทรัพยากร (ซึ่งในทางนิเทศศาสตร์ หมายถึง ข่าวสาร สาระ ความรู้ หรือเนื้อหาของสารต่าง ๆ) ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดแก่สมาชิกของสังคม (ทวีหมั่นนิกร, 2515 : 39-42) ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้รับข่าวสาร หรือผู้รับชมข่าวต่างประเทศ นั้นเอง

การผลิตข่าวสารหรือเนื้อหาของสื่อมวลชนออกมา เมื่อเทียบกับการผลิตสินค้า หรือบริการในทางเศรษฐศาสตร์ ก็เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคมด้วยปริมาณที่เพียงพอ หรือกล่าวได้ว่า ขึ้นอยู่กับว่าผู้รับจะต้องการข่าวสารที่มีเนื้อหาแบบใดมากน้อยแค่ไหน จากแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยนิเทศศาสตร์เช่นนี้ จึงพอจะช่วยสนับสนุนให้เห็นว่า การผลิตข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ซึ่งเป็นบทบาทหนึ่งของสื่อมวลชน ก็น่าจะมีการผลิตข่าวให้มีเนื้อหาตรงกับ ความสนใจหรือความต้องการของผู้รับ เพื่อให้กระบวนการสื่อสารมีสัมฤทธิ์ผล

ด้วยปัญหาการผลิตข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน ของสถานีโทรทัศน์หลาย ๆ สถานี ยังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่บ้าง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ การที่จะศึกษาว่าการส่งเนื้อหาข่าวต่างประเทศออกอากาศไปนั้น ประสพผลมากน้อยเพียงใด ก็น่าจะศึกษาได้ด้วยวิธีการศึกษาจากตัวผู้รับโดยตรง ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในกระบวนการสื่อสาร การศึกษาผู้รับจะช่วยให้ทราบว่าสภาพการรับรู้ข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีความพึงพอใจต่อเนื้อหาข่าวเหล่านั้นเพียงใด และจะได้ข้อมูลที่จะเป็นกระจกสะท้อนภาพที่แท้จริง เพื่อเป็นประโยชน์ในทั้ง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ส่งสารจะได้ทราบว่า จะนำข่าวต่างประเทศที่มีเนื้อหาอย่างไรออกอากาศให้ตรงกับ ความสนใจของผู้รับ และฝ่ายผู้รับก็จะได้รับชมข่าวที่อยู่ในความสนใจของผู้รับเป็นส่วนใหญ่ ที่มีความสมคูลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพด้วย

ปัญหาวิจัย

1. การเสนอข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ในฐานะผู้ส่งสารและการรับข่าวต่างประเทศของผู้ชมมีลักษณะอย่างไร
2. การเสนอข่าวต่างประเทศ เพื่อออกอากาศทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน มีความสมคูลกับระดับความต้องการของผู้ชมหรือไม่ อย่างไร
3. ผู้ชมข่าวต่างประเทศมีความต้องการทรัพยากรข่าวต่างประเทศในระดับใด
4. สิทธิทางการสื่อสารในเรื่องข่าวต่างประเทศตามความคิดเห็นของผู้ชมเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะรายการข่าวต่างประเทศ ในแง่ขององค์กรข่าวต่างประเทศ และกระบวนการผลิตข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ในฐานะผู้ส่งสารกับการรับข่าวต่างประเทศของผู้ชม
2. เพื่อให้ทราบระดับความต้องการข่าวต่างประเทศของผู้ชม
3. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อทรัพยากรข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน
4. เพื่อให้ทราบสิทธิทางการสื่อสารที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของผู้ชมข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาผู้ชมข่าวต่างประเทศนั้น กลุ่มผู้ชมที่ชมข่าวต่างประเทศด้วยความสนใจน่าจะเป็นกลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพ หรือหน้าที่การงานในระดับกลางขึ้นไป ซึ่งกลุ่มผู้ชมนี้ จะมีการศึกษาค่อนข้างสูง และจะสามารถทำความเข้าใจกับข่าวต่างประเทศได้ง่ายกว่ากลุ่มผู้ชมที่มีการศึกษาน้อย ดังนั้น กลุ่มผู้ชมที่มีการศึกษาค่อนข้างสูงนี้ น่าจะมีอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถพอสมควร และจากสภาพหน้าที่การงานเช่นนี้ จะมีผลให้ผู้ชมกลุ่มนี้จำเป็นต้องชมข่าวต่างประเทศบ้าง เพราะอาจจะนำไปใช้งานได้หรือแม้แต่การนำไปใช้เพื่อการสังคมหรือเพื่อเหตุผลอื่นก็ตาม ซึ่งอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับต่างประเทศอยู่บ้าง น่าจะเป็นกลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพเป็นครูในโรงเรียน อาจารย์ระดับอุดมศึกษา นักบริหารในองค์การธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งอาจจะจำเป็นต้องทราบความเป็นไปในต่างประเทศ ที่จะมีผลกระทบต่อองค์การที่ดำเนินงานอยู่

เนื่องจากกลุ่มผู้ชมข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์อาจจะมีหลายกลุ่ม ซึ่งไม่สามารถจะศึกษาได้ทั้งหมดทุกกลุ่ม ในการศึกษาครั้งนี้จึงจะสุ่มตัวอย่างผู้ชมข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ตามลักษณะของอาชีพที่น่าจะเกี่ยวข้องกับข่าวต่างประเทศมาก นั่นคือ กลุ่มผู้บริหารที่เป็นนักธุรกิจ หรือกลุ่มผู้บริหารในองค์กรต่าง ๆ เนื่องจากในการดำเนินงานธุรกิจส่วนใหญ่ จะต้องติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ผู้บริหารที่เป็นนักธุรกิจจำเป็นต้องทราบความเคลื่อนไหวในประเทศเหล่านั้นด้วย เพื่อผลทางธุรกิจหรืออาจจะเพื่อเหตุผลอื่น ซึ่งหากกลุ่มผู้

บริหารที่สัมพันธ์อย่างมาบางคนไม่ได้ชมข่าวต่างประเทศในลักษณะดังกล่าวนี้ ก็จะได้ค้นหาและศึกษาเพื่อให้ได้ทราบว่า มีการรับชมในลักษณะอย่างไร

ควาจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ข่าวต่างประเทศ	หมายถึง	ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง-ประเทศ ทั้งที่เกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้อง กับประเทศไทย ซึ่งสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี ชื้อมาจากสำนักข่าวต่างประเทศ ที่แต่ละสถานีเป็นสมาชิกอยู่ เฉพาะข่าวที่ได้ออกอากาศ ในช่วงข่าวท่มครึ่ง เป็นต้นไปจนถึง เวลาปิดสถานี
บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ	หมายถึง	หัวหน้ากองบรรณาธิการ ข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี ที่มีหน้าที่หลักในการคัดเลือกข่าวต่างประเทศที่จะนำมาออกอากาศในแต่ละวัน
บทโทรทัศน์	หมายถึง	บทรายการข่าวต่างประเทศภาษาไทยที่แปลมาจากบทภาษาต่างประเทศ ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ แต่ละสถานีจะรับมาจากสำนักข่าวที่ซื้อข่าวอยู่
ความต้องการข่าวต่างประเทศ	หมายถึง	ระดับความต้องการ ของผู้ชมข่าวต่างประเทศทางโทรทัศน์ เพื่อที่จะให้ผู้ผลิตได้ทำหน้าที่ โดยปราศจากสภาวะที่ไม่ปกติ โดยจะทำหน้าที่ในระดับที่เป็นไปได้ระหว่างขั้นต่ำสุดถึงระดับสูงสุด
ทรัพยากรข่าวต่างประเทศ	หมายถึง	วิธีการและเทคโนโลยี รวมทั้งบุคลากรที่มีอยู่ในเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อให้บริการสนองต่อความต้องการข่าวต่างประเทศ
สิทธิทางการสื่อสาร	หมายถึง	ระดับความมากน้อย ของสิ่งที่บุคคลสามารถอ้างสิทธิอย่างยุติธรรม ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทางกฎหมาย หลักการทางศีลธรรมฯ ในที่นี้มีความ-

หมายครอบคลุมถึง ทั้งสิทธิที่พึง ได้รับ
และสิทธิที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption)

ชาวต่างประเทศเป็นชาวที่มีสาระที่ผู้ชมโทรทัศน์ติดตาม และต้องการ
เปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความต้องการของตน

ข้อสันนิษฐาน (Proposition)

1. ผู้ชมชาวต่างประเทศทางโทรทัศน์ จะชมชาวต่างประเทศด้วยเหตุ
ผลที่จะสนองความต้องการของตนเอง
2. ผู้ชมชาวต่างประเทศ ต้องการสิทธิในการรับรู้ชาวต่างประเทศ
อย่างเต็มที่
3. ผู้ชมชาวต่างประเทศ มีทรัพยากรชาวต่างประเทศเพียงพอที่จะ
สนองความต้องการชาวต่างประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลที่สะท้อนภาพของการสื่อสาร ในเรื่องชาวต่าง-
ประเทศทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการปรับปรุงการคัดเลือก
เนื้อหาชาวต่างประเทศที่คำนึงถึงความต้องการของผู้รับมากขึ้น
2. เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาชาวต่างประเทศทางโทรทัศน์ ใน
ระดับต่อไป